

УДК 631.1:338.58

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ОКУПНОСТІ ВИТРАТ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

WAYS TO INCREASE THE CURRENCY OF EXPENSES IN AGRICULTURE

КОЛЕСНИК В.Г., ПОПОВ Д.О., студенти магістратури*

Харківський національний технічний університет
сізьського господарства імені Петра Василенка

В статті розглядаються питання формування витрат на виробництво та реалізацію сільськогосподарської продукції. Організація управління операційними витратами вимагає комбінованого застосування структурного й процесного підходів до організації операційної діяльності підприємства й управління нею.

Ключові слова: витрати; ефективність діяльності; управління операційними витратами.

The article deals with the issues of formation of costs for production and sale of agricultural products. Organization of operating expenses management requires the combined application of structural and process approaches to the organization of operating activities of the enterprise and its management.

Key words: costs; efficiency of activity; management of operating expenses.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Для того, щоб забезпечити випуск продукції, підприємство здійснює цілий спектр різного роду витрат. Обсяги випуску продукції змінюються залежно від зміни обсягів цих витрат. Що стосується витрат, коректування й регулювання яких вимагає більшого часу, то їх вважають, що саме вони визначають розміри підприємства, параметри його виробничих потужностей, тобто фізичні розміри виробничих структур і продуктивний потенціал машинного парку. Витрати такого роду відносяться до категорії постійних витрат.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Змістовному аналізу ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств присвячені роботи І.Ф. Баланюка, А.Ф. Бурика, М.Я. Дем'яненка, М.Й. Маліка, А.Г. Мельника, С.В. Мочерного, В.Я. Месель-Веселяка та інших вчених. Її підвищення багато в чому залежить від сформованої системи управління витратами підприємства, що являє собою сукупність взаємопов'язаних елементів, методів і механізмів, за допомогою яких узагальнюються процеси постачання, використання ресурсів, вирішуються стратегічні й тактичні завдання.

Формулювання цілей статті. обґрунтувати необхідність формування витрат підприємств з урахуванням особливостей аграрного виробництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відсутність навичок стратегічного управління у працівників і керівників підприємств, відсутність досвіду стратегічного планування, а також нестабільність соціально-економічного середовища в сьогодишніх умовах залишають економічну стратегію підприємств невизначеною, не передбачуваною, націленою на короткострокові і часом чисто особисті інтереси, що не сприяє підвищенню прибутковості підприємств, а відтак і виходу сільського господарства з кризового стану.

* Науковий керівник – Бобловський О.Ю., к.ф.н., доцент

Особливостями формування витрат в сільському господарстві є значна тривалість виробничого циклу та чітко визначений сезонний характер виробництва. Останнє вимагає поступового накопичення витрат в незавершеному виробництві, що призводить до зниження основних фінансових показників. До останнього часу механізм прийняття рішень був орієнтований на підвищення ефективності використання ресурсів виробництва на мікроекономічному рівні. Розширення функцій менеджменту, з набуттям підприємствами самостійності у вирішенні питань господарської діяльності, на перший план виступають проблеми ефективності функціонування підприємств, серед яких ринкова діяльність набуває все більшої вагомості.

Витрати як економічна категорія являють собою виражені в грошовій формі витрати підприємств, підприємців, приватних виробників і ін. на виробництво, обіг і збут продукції. Звідси, управління витратами – це безперервний у часі процес комплексного впливу на витрати господарюючого суб'єкта з метою забезпечення їх оптимального рівня, структури й динаміки. Основними елементами системи управління витратами є об'єкти управління витратами, технологія управління витратами, суб'єкти управління витратами, предмети управління витратами.

Організація управління операційними витратами вимагає комбінованого застосування структурного й процесного підходів до організації операційної діяльності підприємства й управління нею. Сутність процесного підходу полягає в тому, що операційну діяльність підприємства можна розділити на дві категорії: основні бізнес-процеси й допоміжні бізнес-процеси. Під бізнес-процесом у цьому випадку розуміється сукупність бізнес-функцій (або видів діяльності), що існують на підприємстві, які разом узяті дають результат, що представляє цінність для споживача, клієнта або замовника. Основні бізнес-процеси пов'язані з безпосереднім створенням продукту або послуги, їх продажем і доставкою споживачеві. Бізнес-функції, що входять у допоміжні бізнес-процеси виконують завдання підтримки як основних бізнес-функцій, так і один одного.

Управління витратами вимагає створення системи, покликаної підвищити інформативність даних про витрачені кошти й підсилити контроль за їх використанням. Усі витрати діляться на фіксовані (зараз їх прийнято називати постійними) і змінні. З еволюцією теорії управління витратами стає очевидний той факт, що для підприємства важлива не стільки собівартість продукції, скільки запобігання невиправданих витрат, яких можна було б уникнути.

Висновки. Основною метою управління на стратегічному рівні є формування передумов для ефективного використання наявних в підприємства конкурентних переваг і створення нових для успішної діяльності в перспективі. Управлінські рішення даного рівня тісно не прив'язані до часових рамок, але найчастіше мова йде про середньостроковий і короткостроковий періоди.

Література.

1. *Цал-Цалко Ю.С.* Витрати підприємства : навчальний посібник / *Ю.С. Цал-Цалко.* – К. : ЦУЛ, 2002. – 656 с.

2. *Ціноутворення та нормативні витрати в сільському господарстві : теорія, методологія, практика / [за ред. П.Т. Саблука та ін.] – К., 2008. – Т. 1 : Теорія ціноутворення та технологічні карти вирощування сільськогосподарських культур / за ред. П.Т. Саблука, Ю.Ф. Мельника [та ін.]. – К., 2008. – 698 с.*

